

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Uşak ili Merkez ilçesi Bağbaşı Köyü ve çevresinde yoğunlaşan enerji ve madencilik yatırımlarının; içme suyu havzaları, yeraltı ve yerüstü su varlıkları, mera varlığı, hayvancılık ve tarımsal üretim ile biyolojik çeşitlilik üzerindeki kümülatif etkilerinin, bu yatırımlara ilişkin çevresel etki değerlendirmesi süreçlerinin ve idari izin ile denetim uygulamalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Uşak ili Merkez ilçesi Bağbaşı Köyü, Murat Dağı eteklerinde yer alan, mera varlığı, doğal su varlıkları ve yaban hayatı bakımından zengin bir bölgedir. Köylerin geçimi ağırlıklı olarak gezici sürü hayvancılığına dayanmaktadır.

2026 yılı Ocak ayında, aynı kadastral ada üzerindeki iki bitişik taşınmaz için iki ayrı güneş enerjisi santrali projesine ÇED Olumlu kararı verilmiştir. Yaklaşık 60 hektarlık ve 40 MWe gücündeki proje Bakanlıkça nihai ÇED raporu üzerinden, yaklaşık 15 hektarlık ve 10 MWe gücündeki proje ise Uşak Valiliğince proje tanıtım dosyası üzerinden karara bağlanmıştır. Böylece aynı vadiyi ve aynı su toplama havzasını paylaşan, toplamda yaklaşık 75 hektarlık bir alanı kaplayacak iki tesis, iki ayrı makam tarafından ve iki farklı usule göre değerlendirilmiş; projelerin birlikte doğuracağı toplam çevresel yükü ölçen bir kümülatif etki değerlendirmesi yapılmamıştır.

Bölge su varlığı bakımından hassastır. Proje sahasının, Devlet Su İşleri görüşleriyle, içme suyu temin edilen bir barajın uzun mesafeli koruma alanı içinde kaldığı ortaya konulmuştur. Sahanın yaklaşık 1,6 kilometre güneyinde bir baraj bulunmakta, alan içinden dere kolları geçmekte, köylerin ve hayvanların yararlandığı doğal varlıklar yer almaktadır.

Buna karşılık akifer özellikleri, yeraltı suyu akış yönü ve geçirgenlik gibi temel hidrojeolojik veriler ortaya konulmamış, havzanın su bütçesiyle projelerin su ihtiyacı arasında bağ kurulmamıştır.

Taşınmazlar tapuda ham toprak vasıflı hazine arazisi olarak görünmekle birlikte fiilen çevre köylerin ortak otlatma alanı olarak kullanılmaktadır. 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında bir tespit yapıp yapılmadığı ve yakın çevrede eşdeğer nitelikte alternatif bir otlatma alanı bulunup bulunmadığı belirsizdir.

Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre Uşak Valiliği, meraların zarar gördüğü ve izinsiz su kuyusu açıldığı yönündeki başvurular üzerine 9 Haziran 2026 tarihinde inşaat faaliyetlerini durdurmuştur. Aynı dönemde kaçak inşaatlardan dolayı Milli Emlak'a insan sağlığı ve yeraltı sularına risk oluşturan faaliyetlerden dolayı İl Sağlık Müdürlüğü tarafından ceza yazıldığı da kamuoyuna yansıyan bilgiler arasındadır. Bu kararın gerekçeleri, uygulanan yaptırımlar ve faaliyetin hangi koşullarda yeniden başladığı bilinmemektedir.

Bölgedeki baskı enerji yatırımlarıyla sınırlı değildir. Santral sahasına yaklaşık bir kilometre mesafede geniş bir maden sahası ruhsatlandırılarak ihalesi gerçekleşmiş, komşu bir saha için de ruhsat süreci yürütülmektedir; bölgedeki altın madeninde kapasite artışı gündemdedir. Enerji, madencilik, tarım ve hayvancılığın su ve arazi talebi aynı havzada birikmekte, ancak toplam etkiyi havza ölçeğinde ölçen bütünleşik bir çalışma bulunmamaktadır.

Ayrıca, izin ve denetim yetkisi kullanan kamu kurumları ile yatırımcı şirketler arasında imzalanan sosyal sorumluluk protokollerinde idarenin tarafsızlığının hangi usullerle güvence altına alındığı açıklığa kavuşturulmalıdır.

GEREKÇE

Uşak ili Merkez ilçesine bağlı Bağbaşı Köyü ve çevresi, Murat Dağı eteklerinde, bölgenin su toplama ve besleme alanları içinde yer alan; mera varlığı, doğal su varlıkları, yaban hayatı ve yılkı atlarıyla bilinen bir bölgedir. Gediz ve Menderes nehirlerinin beslenme havzalarındandır. Bağbaşı ile birlikte civar köylerin geçimi ağırlıklı olarak gezici sürü hayvancılığına ve sınırlı ölçekte tarımsal üretime dayanmaktadır.

2026 yılı Ocak ayında, aynı kadastral ada üzerinde bulunan ve birbirine bitişik iki taşınmaz için iki ayrı güneş enerjisi santrali projesine "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı verilmiştir. Bunlardan ilki, 101 ada 323(A) parselde kurulması planlanan ve yaklaşık 60,22 hektarlık alanı kapsayan 40 MWe kurulu güçteki santral ile buna bağlı elektrik depolama tesisidir; karar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, nihai ÇED raporu üzerinden tesis edilmiştir. İkincisi ise 101 ada 323 parselde planlanan,

yaklaşık 15,32 hektarlık alanı kapsayan 10 MWe kurulu güçteki santral ile elektrik depolama tesisidir; bu karar Uşak Valiliği tarafından, proje tanıtım dosyası üzerinden verilmiştir.

Ortaya çıkan tablo, kamu yönetimi açısından başlı başına incelenmeyi gerektirmektedir. Coğrafi olarak bitişik, aynı ada, vadi ve su toplama havzasını paylaşan ve toplamda yaklaşık 75 hektarlık bir alanı kaplayacak iki farklı tesis, iki ayrı idari makam tarafından, iki farklı usule tabi tutularak değerlendirilmiştir.

Ayrıca söz konusu parselin toplamı 931,9 hektar olup ÇED süreci başlayan iki ayrı GES projesi daha bulunmaktadır. Diğer ikisine de işletme ruhsatı verilmesi durumunda toplamı 148,4 hektarı bulacak projelerin birlikte doğuracağı toplam çevresel yükü ölçen bir kümülatif etki değerlendirmesi hiçbir aşamada yapılmamıştır.

Bölgenin su varlığı bakımından taşıdığı hassasiyet ayrıca dikkat çekicidir. Devlet Su İşleri görüşleriyle, proje sahasının Uşak İçme Suyu Projesi kapsamındaki baraj uzun mesafeli koruma alanı içinde kaldığı ortaya konulmuştur. Sahanın yaklaşık 1,6 kilometre güneyinde bir baraj bulunmakta, proje alanı içinden ve kenarından mevsimsel ya da sürekli akışlı dere kolları geçmekte, alanda köylerin ve hayvanların yararlandığı doğal varlıklar yer almaktadır. Buna karşılık izin süreçlerinde sahanın akifer özellikleri, yeraltı suyu akış yönü ve geçirgenlik katsayıları gibi temel hidrojeolojik veriler ortaya konulmamış; havzanın mevcut su bütçesiyle projelerin su ihtiyacı arasında bir bağ kurulmamıştır.

Arazinin kullanım niteliği bakımından da açıklığa kavuşturulması gereken bir durum bulunmaktadır. Söz konusu taşınmazlar tapu kayıtlarında ham toprak vasıflı hazine arazisi olarak görünmekle birlikte, alan fiilen çevre köylerin ortak otlatma alanı olarak kullanılmaktadır. Yakın çevrede aynı nitelikte ve aynı ot verimine sahip alternatif bir otlatma alanının bulunup bulunmadığı, 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında bir tespit ve tahsis işlemi yapılıp yapılmadığı, yapılmadıysa fiili kullanımın idari süreçlerde neden dikkate alınmadığı yanıtlanması gereken sorulardır.

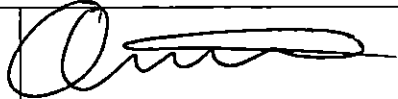
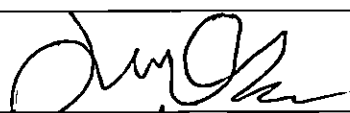
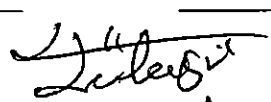
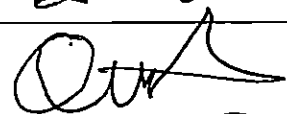
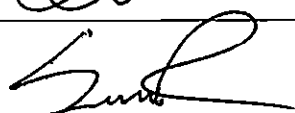
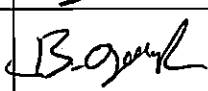
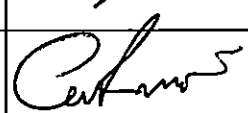
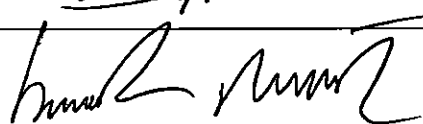
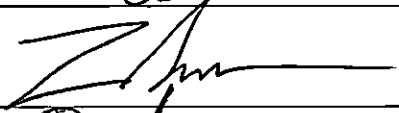
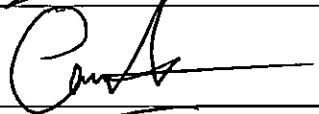
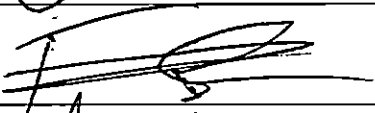
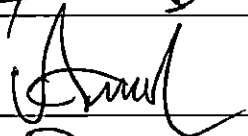
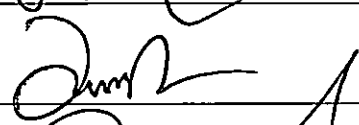
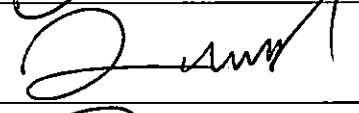
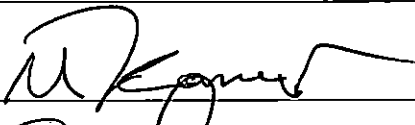
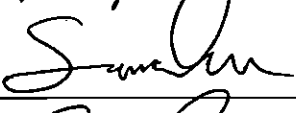
İzin süreçlerinde öngörülmeyen etkilerin sahada gerçekleştiğine dair somut bir gösterge de mevcuttur. Meraların zarar gördüğü ve bölgede izinsiz su kuyusu açıldığı yönündeki başvurular üzerine Uşak Valiliği 9 Haziran 2026 tarihinde inşaat faaliyetlerini durdurmuştur. Bu durdurma kararının gerekçeleri, sonrasında uygulanan idari yaptırımlar ve faaliyetin hangi koşullarda yeniden başladığı bilinmemektedir.

Bölgedeki baskı yalnızca enerji yatırımlarından kaynaklanmamaktadır. Santral sahasına yaklaşık bir kilometre mesafede yaklaşık 1.949 hektarlık bir maden sahası VI: Grup madencilğe ruhsatlandırılıp MAPEG'in 317 no.lu ihalesi ile geçen Nisan'da satılmış, buna komşu yaklaşık 1.597 hektarlık bir saha için de ruhsat süreci yürütülmektedir. Aynı il sınırlarında faaliyet gösteren altın madeninin işletme ruhsatı 2030 yılında bitecek olmasına rağmen "maden kapatma planını" açıklamadığı, yoğun bir şekilde arazi satın aldığı ve kapasite artışına gidileceği yönünde ifadeleri vardır. Enerji yatırımları, madencilik faaliyetleri ile tarım ve hayvancılığın su ve arazi talebi aynı havza üzerinde üst üste

- binmekte; buna rağmen bu faaliyetlerin toplam etkisini havza ölçeğinde değerlendiren bütünsel bir çalışma bulunmamaktadır.

Bağbaşı Köyü Muhtarlığı, bölgedeki sivil toplum kuruluşları ve köy sakinleri süreç boyunca itirazlarını kayıt altına aldırarak, konu Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine de taşınmıştır. Buna karşın halkın katılımı toplantılarında dile getirilen kaygıların idari süreçlerde ne ölçüde karşılık bulduğu belirsizliğini korumaktadır.

Belirtilen nedenlerle, bölgede sürdürülebilir enerji üretimi hedefi ile su güvenliği, gıda egemenliği, mera varlığının korunması ve biyolojik çeşitlilik arasındaki dengenin nasıl kurulacağının tespiti; benzer nitelikteki yatırımlarda uygulanacak kalıcı usullerin belirlenmesi bakımından bir Meclis araştırması açılması zorunlu görülmektedir.

1	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3			
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	